

Arbeidsdeling

1Familiebilde - Skribenten i stram givakt foran pappa med skipperlua.

Pensjonisten vokste opp i et hjem preget av nøyksomhet der det ikke bare var å kunne kjøpe ting man hadde bruk for. Det var likt for alle, ingen, bortsett fra handelsmannen, hadde økonomi som rakk til mer enn det høyst nødvendige. Det var ikke slik at vi led noen nød, men det var kun nødvendighetsartikler som ble kjøpt på butikk. De eneste matvarene som ikke ble produsert hjemme, var mel, sukker, spikkepølse, brunost og hvitost. Alle andre matvarer ble foredlet fra dyra på båsen, fisken i havet, potet fra et karrig potetland og bær fra naturen omkring Langstrand. Det var sjelden at vi hadde annet på bordet enn hjemmelaget syltetøy og geitost, som ho tante Terese hadde ystet. Spikkepølse og

hvitost spiste vi bare i de store helgene som jul og påske.

De fleste klesplaggene vi hadde på oss, var hjemmelagde, eller så gikk de i arv fra eldre søsken, onkler og tanter. Jeg husker enda med gru de hjemmestrikkede ullbuksene som klødde infernalsk når man brukte dem på barhuden, eller ble svett på kroppen. Det meste av ulltøyet ble strikket av garn som ble produsert av ulla fra egne sauer. Det var en omstendelig prosess som ho mamma hadde det fulle og hele ansvaret for. Først klippte ho sauene, så kardet ho ulla og spant den. De spunnete trådene ble etter hvert tvinnet til tretrådig ullgarn, som ho noen ganger farget ved hjelp av plantefarging, eller fikk farget på en garnfabrikk. Utallige plagg som gensere, jakker, ullbukser, votter og lester ble produsert både til henne sjøl, faren min, egne barn og barnebarn. Jeg kan ikke minnes at ho kunne slappe av, bortsett fra den daglige middagsluren, som var obligatorisk. Ellers var dagene, utenom lørdags ettermiddag og søndag, fylt med nødvendige gjøremål.

Pensjonisten begynte tidlig å ta del i det hverdagslige arbeidet. Det var nødvendig for å være behjelpelig fra man var en neve stor, for det var mye som skulle gjøres for å brødfø en stor familie. Faren min var vaktmester på Langstrand skole, som bestod av en internatdel og en skoledel. I begynnelsen av juni var det sommerferie, og når elevene tok sommerferie var det tid for rundvask og vedlikeholdsarbeid. Vegger og radiatorer skulle males, gulv, pulter og stoler pusses og lakkes og vinduer måtte kittes og sprukne ruter måtte skiftes ut. Det var faren min som hadde ansvaret for vedlikeholdet, og siden det ikke var malere, snekkere, rørleggere, elektrikere eller teknikere på Langstrand, måtte han stå for alt av vedlikehold.

For å rekke å ta den tre uker lange sommerferien, måtte han ha hjelp av oss ungene for å bli á jour med arbeidet, for alt måtte være i orden til skolestart. Jeg var nok ikke mer enn sju år da jeg begynte å male radiatorer og lakke pulter, for det var et litt kronglete arbeid som passet for mine armer og spede hender. Voksne hadde et svare strev med å komme til i kriker og kroker, så det ble mitt og broren min Steinar, sitt arbeidsområde. Det var ikke alltid at vi gikk til arbeidet med liv og lyst, spesielt fælt var det å være inne å male når sola skinte og vi kunne høre andre barn

leke ute på skoleplassen. De som tror at vi fikk lønn for arbeidet, tar helt feil. Påskjønnelsen vi fikk for å hjelpe han pappa, var å få være med på bytur når sommerferien hans kom. Hvis vi var heldige, ble det en tur på leketøysbutikken hannes Ole Nilsen i Hammerfest. Stor var lykken når vi fikk lov til å kjøpe oss knallpistoler som vi brukte når vi lekte cowboy og indianere. Hjemme i huset måtte vi også være til nytte. Blant mange gjøremål, måtte det hentes kull i kullkjelleren. Denne jobben gikk på omgang mellom meg og han Steinar. Kullbøtta måtte etterfylles flere ganger om dagen, også om sommeren, for det fantes ikke elektriske komfyrer på Langstrand den gangen. Sjøl om utetemperaturen var over tjue grader og sola steikte fra skyfri himmel, måtte det fyres i ovnen. Det skulle kokes middag, bakes brød og om ettermiddagen var det tid for ettermiddagskaffe med vaffelkake eller formkake til. Til og med om kvelden vanket det ofte fersk sei og lever, spesielt når svigerbroren min fra Mehamn, han Hans, var på besøk, og da måtte det selvfølgelig fyres kraftig i ovnen. Den første fyringa skjedde i femtida om morgenen, for da sto faren min opp, for å nyte den stille morgenstunden med en røyk og en kopp svart kaffe.